

● SCRISORI DIN BERLIN

Viața teatrală a Berlinului a fost punctată, în ultima stagiune, de câteva spectacole care s-au bucurat de un larg răsunet. Cea mai mare putere de atracție a avut-o *Uicarul* de Rolf Hochhuth care, din păcate, din cauza îmbolnăvirii unuia dintre interpreții principali, nu se mai joacă.

Un alt spectacol mai rar prezentat, dar deosebit de interesant, este *O seară Brecht-Weill* la Berliner Ensemble. În prima parte a acestui spectacol, Gisela May cântă, acompaniată de o mică formație de jazz, songuri și lieduri de Brecht, puse pe muzică de Kurt Weill. Pe lângă câteva foarte cunoscute piese din *Opera de trei parale* și *Ascensiunea și decăderea orașului Mahagonny*, artista interpretează patru songuri din *Happy-end* și unul din cele mai puțin cunoscute lieduri pe versuri de Brecht — *La Potsdam sub stejar*. Acest poem se bazează pe un greu traducibil joc de cuvinte, „stejarul” fiind, în fond, legat de ideea diferitelor grade ale „Crucii de Fier”, cu sau fără frunze de stejar. Poemul narează înmormântarea la Potsdam a unui ofițer, într-un coșciug

acoperit cu frunzele de stejar ale Crucii de fier, cu care fusese decorat. Sensul violent antimilitarist al versurilor e subliniat de muzica lui Weill, o parodie în jazz a unui marș militar.

În partea a doua a spectacolului este prezentat unicul balet cu cîntec scris de Brecht, cu muzica tot de Weill — *Cele șapte păcate de moarte ale micului-burghez*. În desfășurarea acestui balet intervine, pe lângă dansatori, un cvartet vocal. Există și un rol vorbit și cîntat, pe care îl realizează în spectacol aceeași Gisela May.

Arta interpretativă a acestei actrițe de primă linie a ansamblului poartă pecetea esteticii interpretative brechtiene, ca și întreaga concepție regizorală. Spectacolul reușește să scoată în evidență critica violentă a manifestărilor retrograde ale micii burghezii, îmbrăcate însă într-o haină ipocrită, ce le dă o aparență elevată.

În general, repertoriul teatrelor berlineze este bogat, numele autorilor și titlurilor programate, tematica lor sînt variate: autori clasici și moderni, autohtoni și străini, „furioși” și „temperați”.

Andorra lui Max Frisch (cunoscută la noi prin traducerea publicată în „Secolul 20”) se joacă la Volksbühne cu un deosebit succes.

În această montare, scenografia căutat „simplă” apare în discrepanță cu textul. Convinge însă interpretarea actoricească, profund umană și autentic simplă. Sînt de relevat realizările a doi tineri artiști, și anume Arno Wyzniewski (Andri) și Katja Paryla (Barblin). Mai puțin convingător Gerd Biewer (Învățătorul). Regia spectacolului este semnată de Fritz Bornemann.

La Kammerspiele se prezintă, de multe ori pe săptămîină și mereu cu casa închisă, piesa lui Vercors, *Zoo sau Asasinul filantrop*, în regia prof. Boyan Danovski.

Tratarea piesei în diferite montări (*Zoo* se joacă pe mai multe scene ale R.D.G. și, concomitent, în cîteva orașe ale R.F.G.), a dat loc la discuții contradictorii în presa de specialitate, problema dezbătută fiind dacă autorul a intenționat o parabolă a condițiilor umane ca atare, urmărind semnificații etern-umane, sau o satiră cu adresă precisă, vizînd deumanizarea individului în condițiile specifice imperialismului colonialist.

Unii critici au reproșat spectacolului de la Kammerspiele că nu a scos în evidență cu destulă fermitate tocmai această țintă concretă a piesei, că a tratat problematica ei prea superficial, considerînd textul drept o simplă comedie.

Spectacolul e totuși convingător. Procesul se desfășoară cu o parte din interpreți (martorii) în sală, în bănci, alături de publicul spectator; cercetarea maimuțelor-oameni din grădina zoologică se face de către completul de judecată aflat pe scenă, îndărătul unor gratii situate pe linia rampei; în felul acesta se creează sentimentul că, de fapt, cei „expuși” și cercetați sînt înșiși spectatorii.

Demn de remarcat este programul de sală, prezentat sub forma unui număr al ziarului „The Times” și care conține multe și interesante articole pe marginea tematicii piesei, cu referiri la evenimente politice actuale.

Realizările actoricești sînt foarte interesante — avocata Jameson-Inge Keller, preotul Dillighan-Dietrich Körner și Douglas Templemore-Otto Mellies.

În ce privește autorii autohtoni, piesa lui Claus Hammel, *La ora 9 în Parcul de atracții* (*Um neun an der Achterbahn*) pune curajos problemele tineretului, legate de lupta împotriva dogmatismului.

Montarea de la Teatrul „Maxim Gorki”, într-o scenografie discutabilă prin con-

cepția ei (elemente de decor miniaturizate, contrastînd cu altele în mărime naturală, alăturate în aceeași scenă și venind în contradicție cu factura strict realistă a textului), este remarcabilă prin interpretarea dată de către un ansamblu de foarte tineri actori. Conduși cu mină sigură de regizorul Horst Schönemann, această vădesc naturalețe, elan și o rară bucurie a jocului.

Dintre tinerii interpreți, se impun în-deosebi Jutta Hoffmann și Dieter Wien.

Am lăsat intenționat la urmă cel mai reușit spectacol al stagiunii, *Pulbere purpurie*, de Sean O'Casey, realizat de Berliner Ensemble. Piesa, care cere multora dintre interpreți — pe lingă calități actoricești — și mari însușiri de cîntăreți, nici nu-și putea găsi un alt ansamblu care să o joace la nivelul interpretativ al colectivului condus de Helene Weigel.

Spectacolul impresionează prin scrupulozitatea detaliilor, transcrise scenic cu o fidelitate „naturalistă”, care le face cu atît mai irezistibil comice.

Șobolanul care traversează scena la începutul spectacolului, păianjenul care se cațără de-a curmezișul cortinei în scurtul prolog introdus de teatru stîrnesc la început emoție, apoi hohote de ris, și dau imaginea paraginii totale în care se află castelul cîndva sumptuos în care se petrece acțiunea. Scurgerea permanentă a molozului, dimensiunile hiperbolice ale tăvălugului, schela zidarilor și manevrele cu găleți, trase pe funii petrecute prin scripeți, biroul care nu trece prin ușă, ușorul care rămîne întepenit pe birou, atunci cînd acesta este, în sfîrșit, împins înăuntru (un adevărat tur de forță tehnic) — toate aceste amănunte precise contribuie la realizarea spectacolului în spiritul viziunii grotesce a autorului.

Din distribuție e cu neputință să citezi vreun nume, pentru că forța spectacolului stă tocmai în armonia întregului, în spiritul de echipă. Înalta măiestrie a fiecărui interpret se conjugă perfect cu a tuturor celorlalți.

Trebuie să-l amintim însă pe Hans-Georg Simmgen ca regizor și pe scenograful Andreas Reinhardt.

În această interpretare, textul lui O'Casey a căpătat întreaga lui putere, vervă burlescă și lirism, aciditate satirică și avînt patetic.

Spectacolul reprezintă cea mai bună realizare berlineză din ultima stagiune, așa cum anul trecut fusese, la același teatru, *Coriolan*.

M. Johannes